

דף נא.

עין משפט א.

או"ח סימן רנז פעיף ד

ה. אע"פ שאין טומנין בשבת אפי' בדבר שאינו מוסיף הבל, אם טמן בו מבעוד יום ונתגלה אחר החשיכה², מותר לחזור ולכסותו³, וכן אם רוצה להוסיף עליו בשבת דבר שאינו מוסיף הבל מוסיף, ה"ה אם רוצה ליטלו כולו ולתת אחר במקומו בין שהראשון חם יותר מן השני, בין שהשני חם יותר מהראשון אפי' לא היה מכוסה אלא בסדין יכול ליטלו ולכסותו בשמיכה עבה, והוא שנתבשלה הקדירה כל צרכה, אבל אם אינה מבושלת כל צרכה אפי' להוסיף על הכיסוי⁴ אסור שתוספת זו גורמת לה להתבשל⁵.

עין משפט ב.

או"ח סימן רנז פעיף ו

ו. מותר להטמין בשבת דבר צונן¹ בדבר שאינו מוסיף הבל כדי שלא יצטנן יותר או כדי שתפיג צנתו, אבל בדבר המוסיף הבל אפי' להטמין צונן גמור אסור², ואפי' מבעוד יום אסור.

- ב. והב"ח כתב דאם גילהו מבעוד יום על דעת לכסותו ושכח לכסותו יש להקל גם לכסותו משתחשך, וכן כתב הא"ר, אבל בביאורי הגר"א פסק להחמיר כדעת השו"ע.
 ג. ואם מותר לגלותו לכתחלה ולכסותו משחשכה הדבר בפלוגתא, כה"ח אות ל'.
 ד. הגם שנתבשל כבר כמאכל בן דרוסאי שייך בזה בישול כמבואר בסי' שי"ח.
 ה. וכן גם בדבר שאין מוסיף הבל אסור להוסיף אם לא נתבשל כל צרכו. ועיין במ"א בס"ק י"ג מש"כ, ובכה"ח אות ל"ב.
 ו. ואדם חשוב ראוי שיחמיר על עצמו אף במותר לו, בכל דבר שהבריות סבורות שזה קולא, מהמאירי הביאו הכה"ח אות ל"ד.
 ז. וכן י"א דחול הגם שמוסיף הבל זה דוקא בדבר חם, אבל בדבר צונן אינו מוסיף הבל, כה"ח אות ל"ה.

עין משפט ג.

י"ד סימן קיג סעיף א

א. דבר שאינו נאכל כמות שהוא חי^ה וגם עולה על שולחן מלכים^ט ללפת בו הפת או לפרפרת^י שבישלו כ נכרי אפי' בכלי ישראל אסור משום בישולי נכרים.

ה. מגמ' ע"ז דף ל"ח מימרא דרב שמואל בר יצחק אמר רב, ופסקו התוס' והרא"ש והר"ן כתרי לישני להקל. והטעם דעיקר הגזירה משום חתנות ודבר שאינו חשוב כ"כ אין אדם מזמין חבירו עליו. ט"ז ס"ק א'.

ולפ"ז מותר בישול של מומר דמשום חתנות ליכא, אלא שיש עוד טעם המבואר בב"י דשמא יאכילנו דברים אסורים ולפ"ז גם במומר בישולו אסור.

ולפ"ז ה"ה מומר לחלל שבת בפרהסיא או לכל התורה כולה חוץ משתים אלו שדינו כעכו"ם, כמו בסי' ב' סעיף ה', ובסי' קי"ט, וא"כ בישולו אסור. פ"ת אות א'. וכיון שיש פלוגתא בטעמים במידי דרבנן יש להקל בדיעבד. כף החיים אות א'.

ט. לאו דוקא מלכים אלא ה"ה שרים שבארץ ההיא, כ"כ רבינו האר"י ז"ל בספר טעמי המצות פ' עקב ובשער המצות פ' וילך ור"ל אנשים חשובים שראוי מאכל זה לתת לפניהם. כף החיים אות ב'.

ואין לחלק בין דבר שנשתנה מברייתו או לא, וכך הסכימו שאר פוסקים ודלא כהר"ן. ש"ך ס"ק א'.

וקרביים וקורקבן ובני מעיים אסורים משום בישולי עכו"ם. ש"ך ס"ק ב'. ואפי' קמחין ופטריות אסורים משום בישולי עכו"ם דהם עולים משום פרפרת, כ"כ החכמת אדם כלל ס"ו אות ד', אבל הפר"ח חולק וכתב דאין עולין על שולחן מלכים, וכתב הכף החיים באות ה' דהכל לפי המקום והזמן.

ערמונים אע"פ שרוב אכילתן ע"י צליה מותרים כיון שגם נאכלים חיים, ואין בהם בישולי עכו"ם. ועיין בכף החיים אות ו'.

י. פי' אף שאינו עולה על שולחן מלכים ללפת בו את הפת אלא לפרפרת והיינו לקנוח סעודה נאסר משום בשולי גוים, כ"כ הטור, אבל הפר"ח באות ג' חולק וס"ל דדברים הבאים לקינוח בלבד אין בהם משום בשולי עכו"ם וכיון שהשו"ע והטור כתבו לאיסור הכי נקטינן. כף החיים אות ז'.

תבשיל של אורז יש בו משום בשולי עכו"ם. שם באות ח'.

דייסה מחיטים או שעורים כתושין אין בהם משום בישולי עכו"ם. שם באות ט'. דבר הנאכל כמו שהוא חי אבל אדם אחד אינו יכול לאכלו אלא צלי בטלה דעתו אצל כל אדם ואין בו בישולי עכו"ם ומותר גם לו, ואם להיפך שרובא דעלמא אינם אוכלים אותו חי רק מיעוט אותו מיעוט בטלה דעתם וא"כ גם לדידם יש בו משום בישולי עכו"ם ואסור גם להם. שם באות י'.

ואם יש מקומות שאוכלים אותו חי ומקומות שלא, כל אחד הולך אחר מקומו. שם בכף החיים אות י"א.

ואדם חשוב צריך להחמיר בבישולי עכו"ם גם בדבר שנאכל כמות שהוא חי. כף החיים אות י"ב אף דאיכא פלוגתא.

גבינת גוי מבושלת מותרת דנאכלת חי.

כ. ה"ה צלי שדינו כבישול. כף החיים אות ט"ז.

ד נכרי אפי' בכלי ישראל ואפילו בבית ישראל אסור משום בישולי נכרים.

עין משפט ד. **או"ח סימן רנז פעיף ד**
עיין לעיל עין משפט אות א

עין משפט ה. **או"ח סימן רנז פעיף ה**

ה. ו. אם פינה התבשיל בשבת מסיר שנתבשל בו לסיר אחר מותר להטמינו **ל** בדבר שאינו מוסיף הבל.

עין משפט ו. **או"ח סימן רנט פעיף ד**

ה. ו. טמן בדבר שאינו ניטל **מ**, וכיסה פיה בדבר הניטל, הרי זה מגלה הכיסוי ואוחז בקדירה ומוציאה.

עין משפט ז. **או"ח סימן רנט פעיף ה**

ה. ז. טמן וכיסה בדבר שאינו ניטל, אם מקצת הקדירה מגולה נוטל ומחזיר, ואם לאו אינו נוטל **נ**.

ל. דלא אסרו הטמנה אלא בדבר חם שהוא בכלי ראשון שנתבשל בו, אבל בפניהו לכלי אחר אין חשש שיבא לחלל שבת, ב"י וט"ז ס"ק ה'. ולפ"ז גם אם החזירו אח"כ לכלי ראשון ג"כ מותר להטמינו שכבר אין לו דין כלי ראשון. ואפשר גם אם נשאר בכלי ראשון ונצטנן מותר להטמינו והיינו נתקרב שאין היד סולדת בו, מ"א שם.

מ. ואם טמן בדבר שניטל, וכיסה בדבר שאינו ניטל, מפנה סביבותיה ויאחוז בקדירה ומוציאה דלא נעשית הקדירה בסיס להם, מ"א ס"ק ט', ועיין לעיל באות ט'.

נ. משום דכאן הקדירה נעשית בסיס לדבר האסור, והגם שבסעיף א' פסק דלא נעשה הכיסוי בסיס שאני שם דהכיסוי נעשה כדי לכסות הקדירה, אבל כאן הקדירה אין לה כיסוי והניח עליה דברים שאינם ניטלים בשבת אז היא נעשית בסיס, וי"א דלא הוי בסיס גם בזה כי הדברים באו לחמם הקדירה ולא הקדירה בסיס להם. כה"ח אות כ"ה.

דף נא:

או"ח סימן רנה סעיף א

עין משפט א.

א. מותר להניח מבעוד יום **ב** כלי שיש בו דבר קר ע"ג קדירה חמה שאין זה כטומן בדבר המוסיף הבל **ע**.

או"ח סימן שיח סעיף ו

ג. כל שיש בו דבר חם **ב** שהיד סולדת בו מותר להניחו בשבת ע"ג קדירה טמונה **ז** כדי שישמור חומו ולא יצטנן.

אבל אין מניחין כלי שיש בו רוטב דבר שאינו חם בסולדת בו **ז** על גבי קדירה שהיא חמה כל כך שהעליון יכול להתחמם מחומה עד שיהיה

ס. אפי' לח, אבל דבר שהיד סולדת בו מותר להניחו אפי' בשבת כמ"ש בסי' שי"ח סעיף ג'.

ע. והטעם שאין הקדירה חמה מוסיפה הבל אלא אדרבא חומה מתמעט והולך בגין המאכל הצונן, ב"י, ט"ז ס"ק א', וכתב עוד שם הט"ז דלא יפה עושין שבימות החורף לוקחים כלי ובתוכו משקה ותוחבין אותו בשבת לתוך כלי מלא מים חמים שיפיג צנתו וזה הטמנה אסורה ואפי' לשעה הוי הטמנה, וכאן על גבי המיחם אין זה הטמנה כי רק מונח עליו.

וכתב המשב"ז אפי' בכלי שני ג"כ אסור משום הטמנה, אם היד סולדת בו. אבל אם אין היד סולדת בו בכלי שני מותר להניח בתוכו המשקה דלא הוי מוסיף הבל. כה"ח אות ב'. מ"מ אם הקדירה התחתונה עומדת על האש יש לה דין שיהוי, מ"א ס"ק א'. ואז אם אינו מכוסה בבגדים ואינו טמון כולו בתוך הקדירה החמה מותר, וזהו לדעת האוסרים הטמנה מבעוד יום אבל לדעת המקילין כמ"ש בסי' רנ"ז סעיף ז' ברמ"א גם כאן מותר אפי' טמון כולו בתוך הקדירה החמה ומכוסה בבגדים, וכל זה למקום שנהגו היתר בזה, כה"ח אות ג'.

פ. אפי' עם רוטב דביבש ונתבשל כל צרכו מותר אפי' באין היד סולדת בו דאין בישול אחר בישול.

וה"ה בדבר יבש ולא נתבשל כל צרכו וחם ביד סולדת בו מותר להניחו על הכירה לשמור חומו, כה"ח אות פ"ז, וט"ז ס"ק ט'. ויש חולקים בלא נתבשל כל צרכו דאסור. ואם נתבשל כל צרכו אפי' מצטמק ויפה לו מותר. כה"ח שם.

צ. הגם שאין טומנין בשבת אפי' בדבר שאינו מוסיף הבל מ"מ כיון שהקדירה טמונה מע"ש אם נתגלתה מותר לכסותה ואגב מותר לשים גם כלי זה, כה"ח אות פ"ח. מ"ב אות נ"א.

ק. השו"ע לשיטתו דאם ירד מיד סלדת בו הוי צונן, אבל להרמ"א בסעיף ט"ו מותר כל שלא נצטנן לגמרי.

סולדת בו ר.

עין משפט ב. או"ח סימן שכ סעיף ט

ט. י. השלג והברד אין מרסקין אותם ש דהיינו לשברם לחתיכות דקות ה כדי שיזובו מימיו, אבל נותן לתוך כוס א של יין או מים והוא נמוח מאליו ב.

ט. יא. הניח השלג או הברד בשמש ג או כנגד המדורה ד עד שנפשרו מותרים.

ר. ובדבר יבש מותר, מ"א ס"ק כ"ג, ואפי' נצטנן לגמרי וכמו שכתב בסעיף ח' והיינו בלא הטמנה אבל בהטמנה אסור כמ"ש בס"י רנ"ג סעיף ה', כה"ח אות צ"ג. ואפי' אין כוונתו אלא להפשיר אם יכול העליון להגיע ליד סולדת בו ויש בזה רוטב שאין היד סולדת בו אסור. כה"ח אות צ"ד.

ש. מברייטא שבת נ"א, ופי' רש"י משום מוליד ודומה למי שבורא מים הללו, אבל הר"ן כתב משום סרך מלאכה נגעו בה, או שמא יסחוט פירות העומדים למשקין, וכ"מ מדברי הרמב"ם בפ' כ"א. וכן דעת המחבר שמתיר להניחם בשמש דאם יש איסור נולד גם בהניחם בשמש ונפשרו אסורים, וכ"כ הב"י.

ת. אבל לשבור חתיכה ממנו מותר, אפי' אם יזובו קצת מים עי"ז לא נתכוין לזה, ועוד שזה הולך לאיבוד. ט"ז ס"ק ז'. וב"י מרש"י.

א. דלרסק בידים אסור, אבל הרמב"ן והר"ן ורמב"ם והמ"מ כתבו בשם התוספתא דאפי' לרסק בידים לתוך כוס מותר, שהטעם דאסור שמא יסחוט פירות העומדין למשקין, וכיון שמתערב במים לא גזרו, מ"א ס"ק י"ג. אבל הלבוש פסק כדברי השו"ע לאסור בידים בתוך הכוס, וכ"כ הבן איש חי פ' יתרו אות ט'. ובכה"ח אות נ"ט כתב דנוקטים להחמיר בתוך הכוס ובידיים.

ו. וכתב בכה"ח אות ס' דאסור לבחוש הסוכר במים בשבת ע"פ דעת מר"ן שאוסר לבחוש בידיים קרח בתוך כוס מים, אך לצורך אורחים אין להחמיר לנענעו אבל לא לרסקו בכף עצמה. ולרסק סוכר יבש בלי מים מותר דאוכל הוא. שם.

ז. ושם אסר ג"כ לרכך הלבן ע"י שמערבבו בכף עד שנהיה נוזלי, מרב פעלים ח"ג סי' י"ד דדינו כמו שלג וברד, ע"ש.

ב. דמשום נולד אין כאן כיון שאין ניכר, ומותר גם לדעת המחמירים בס"י שי"ח סעיף ט"ז לגבי שומן ששם השומן צף למעלה וניכר בפני עצמו.

ומשום משקין שזבו בשבת אין לאסור כיון שאינם בעין לא גוזרים בהם שמא יסחוט פירות העומדים למשקין. כה"ח אות ס"א.

ג. אפי' לכתחילה מותר להניחם בחמה, רע"א. דלאו נולד הוא ולא דמי למשקין שזבו שכאן גם בעודם קרושים תורת משקה עליהם לכל דבר. ב"י.

והמ"א בס"ק י"ד כתב דלפי מש"כ הרמ"א בס"י שי"ח סעיף ט"ז גם כאן אסור משום נולד אלא א"כ הם מעורבין במים, ולכתחלה נוהגים להחמיר, כה"ח אות ס"ג.

ד. במקום שאינו יכול להגיע ליד סולדת בו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אור"ח סימן שיח סעיף טז

יח. מותר ליתן פת כפולה ממולאת בחתיכות שומן כנגד האש במקום שהיד סולדת בה, אע"פ שהשומן שבה שנקרש חוזר ונימוח ^ה.

הגה: וכ"ש קדירה שיש בה רוטב שנקרש שכשהשומן שבה נמוח אינו כלל בעיני שמותר. ויש מחמירין, ונהגו להחמיר אם לא במקום צורך הרבה.

עין משפט ג. אור"ח סימן שה סעיף א

א. הבהמה יוצאת בדבר שמתמרת בו ^י אבל אם אינה משתמרת בו הרי זו שמירה מיותרת והוי משוי ואסור. וכן כל דבר שהוא לנוי ^ז הבהמה ולא לשימור לא תצא בו.

עין משפט ד. אור"ח סימן שה סעיף ד

ה. בהמה שצריכה שמירה יתירה מותר לצאת בכל שמירה שצריכה.

עין משפט ה. אור"ח סימן שה סעיף ג

ג. לצאת חמור בפרומביא (פי' רסן של ברזל), אסור.

עין משפט ו. אור"ח סימן שה סעיף א

עיי' לעיל עין משפט אות ג

ה. כך דעת הרמב"ם ורש"י ור"י מפריז ואע"ג דקיי"ל בסי' ש"כ סעיף ט' דאסור לרסק השלג והברד בשבת בשביל שיזוכו מימיו שם גזרה שמא יסחוט פירות העומדין למשקין, ודוקא שעושה זה בידים אבל הניחם בחמה או כנגד המדורה ונפשרו מאליהן מותרים דלאו נולד הוא, ב"י.

ו. ומכאן ראייה שהשו"ע פוסק שאין צליה אחרי בישול ולא בישול אחרי צליה שהרי כאן מתיר לשים הפת שכבר נאפתה יחד עם חתיכות השומן, וכעת שמניח אותה רחוק מן האש ונימוח השומן הוי רוטב ומבשל הפת אחרי שכבר נאפתה ואין איסור בזה וכמו היש מתירין שהביא בסוף בסעיף ה'.

ז. שבת נ"א במשנה ורש"י שם, וכל דבר שהבהמה נשמרת על ידו הוי כתכשיט ולא הוי משוי, ב"י.

ח. היינו דלאו אורחיה בחול אבל בנוי הרגיל ביום חול מותר, ב"י בשם רש"י והר"ן, אבל הב"ח אוסר בכל נוי.